

CE ZA AR

20r.

Bratislava
23. júl 2021

NOMINÁCIE XX. ročníka CE ZA AR

Ocenenie CE ZA AR, ktorého vyhlasovateľom je Slovenská komora architektov, už 20. rok upozorňuje na spoločenskú hodnotu architektonických diel a profesionálnych výkonov slovenských architektov. Jeho prínos pre rozvoj kultúry a prostredia pre zdravý život ľudí je vzhľadom na súčasnú globálnu situáciu ešte významnejší. "CE ZA AR vytvára okrem samotného ocenenia aj priestor na diskusiu o vplyve architektúry na kvalitu nášho života. Práve preto je aktuálnym heslom komunikačnej línie ceny CE ZA AR pre rok 2021 #zelenaprearchitektúru, ktorou sa pridáva ku globálnym výzvam miernenia dopadov environmentálneho vplyvu architektúry," povedala úvodom riaditeľka úradu Slovenskej komory architektov, Oľga Miháliková.

Predseda Slovenskej komory architektov Ilja Skoček zdôraznil, že v nadchádzajúcom období, počas čerpania rekordných finančných prostriedkov z rozpočtu Európskej únie v rámci Plánu obnovy a stability Slovenska, čelíme veľkej výzve a historickej príležitosti zároveň. Je len na rozhodnutí verejnej správy, samospráv, štátu a súkromného sektora, ako zodpovedne odpovie v oblasti výstavby na tieto výzvy. CE ZA AR ukazuje, že na Slovensku je veľký potenciál v tvorbe a zodpovednom prístupe, ktoré architekti dokážu verejnosti ponúknuť. "Hľadajme kvalitu v porovnávaní možných riešení. Hľadajme kvalitu výstavby a obnovy prostredníctvom súťažní návrhov." dodal.

Porota v jubilejnom 20. ročníku ceny hodnotila v prvom kole 81 prihlásených diel, z ktorých v užšom výbere počas cesty naprieč Slovenskom osobne navštívila 30 realizovaných objektov. Medzinárodná porota navštívila diela a hodnotila v zložení:

Táňa Buijs-Vítková	(Holandsko)
Jakub Cígler	(Česká republika)
Bohunka Koklesová	(Rektorka VŠVU, Slovenská republika)
Peter Moravčík	(Slovenská republika, predseda poroty CE ZA AR 2021)
Vladimír Sitta	(Česká republika)
Pavol Šilla	(Slovenská republika)
Štěpán Valouch	(Česká republika)

V rámci 20. ročníka ceny medzinárodná porota mimo obhliadky diel výnimočne navštívila aj jedinečnú stavbu v kúpeľnom meste Trenčianske Teplice. Liečebný dom Machnáč z roku 1932 od architekta Jaromíra Krejčara chátra už takmer dve dekády. Dnes stojí naša spoločnosť pred rozhodnutím, či Slovensko tento klenot natrvalo stratí alebo sa podarí objekt zachrániť príkladnou pamiatkovou obnovou. Porota 20. ročníka CE ZA AR preto verejne apeluje: "Zachráňme Machnáč!"

„Tento rok je výrazne čitateľné nasadenie architektov. Hovoríme o nasadení nielen nad rámec štandardného, ale dokonca nad rámec nadštandardného, vloženie sa do vecí za hranicu zmluvných povinností či dohodnutého honorárového pokrytia. Všetko v prospech dokonalého prevedenia diela,“ zhodnotil predseda poroty, architekt Peter Moravčík.

Na základe osobnej obhliadky porota vybrala 20 diel v 6 kategóriách: Rodinné domy, Bytové domy, Fenomény architektúry, Interiér, Exteriér a Občianske a priemyselné budovy, ktoré zverejňujeme aj s hodnotením medzinárodnej poroty.

#ZELENAPREARCHITEKTURU

Kategória RODINNÉ DOMY

Dom pre rodinu s domácimi zvieratkami

Bratislava

Architekti: Sadovsky Architects

krajinná architektúra: Labak štúdio

fotografie: Nora a Jakub Čaprnkovi

Výraznou kvalitou domu je spôsob, akým sa prelína zo záhradou situovanou na dvoch rôznych úrovniach s dvomi rôznymi témami: centrálny priestor s kuchyňou má po ľavej strane záhradu, ktorá upúta svojou až dekoratívnou neformálnosťou. Na druhej strane má záhradu, ktorá svojím predsadením rámcuje výhľad do okolia. Odfiltruje tak nežiadúce výhľady a zároveň vytvára v oddychovej časti s bazénom súkromnú zónu. Celý dom pôsobí priestranne, čo podčiarkuje aj vyvýšený centrálny priestor nad kuchyňou. Kvalita prepojenia domu so zeleňou bude postupom času rásť a symbiôza so záhradou bude stále zjavnejšia.

Dom V

Bratislava

Architekti: Martin Skoček, Lucia Miklová

Krajinný architekt: Michal Marcinov

Fotografie: Matej Hakar

Tento rodinný dom prehodnocuje princíp tradičného trojdielneho dedinského domu. Odvracia sa od hluku cesty a bočnou fasádou sa veľkolepo otvára do záhrady. Nádherná práca so svetlom dáva vyniknúť čistote formy dokonale prevedenou novou interpretáciou tvaroslovvia tradičného krovu a priestranného interiéru. Najviac upúta harmónia interiéru, kvalitného detailu a použitej materiality. Dom vrastá do záhrady a neodstraňuje jej pamäť. Nevadí mu, že sa fasádou dotýka kôry starej jablone. Medzi domom a záhradou tu existuje vzácný intímny dialóg.

Rodinný dom CLT16

Záhorská Bystrica

Architekti: ateliér Molnár-Peráček s.r.o.

Fotografie: Ľubomír Peráček ml.

Dom sa svojou hmotou veľmi prirodzeným spôsobom prispôsobuje zvlnenému terénu a existujúcej zeleni. Všetky spoločné priestory orientuje okolo dominantnej vŕby. Tvarová a vďaka použitému drevu aj materiálová symbiôza podporuje splynutie domu s okolím. Originálnou súčasťou dispozície je aj obytná chodba, ktorú od záhrady oddeľuje sklenná stena. Vďaka tomu je chodba povýšená na vzdušný obytný priestor orientovaný do záhrady. Záhradné úpravy a zásahy do existujúcej vzrastlej zelene sú minimálne a veľmi rešpektujúce. Záhrada diktuje konkrétne architektonické riešenie.

Rodinný dom zo storočného humna

Veličná

Architektka: Eliška Turanská

Fotografie: Eliška Turanská

Adaptácia storočného humna je príkladným prístupom k súčasnému rodinnému bývaniu na vidieku. Odvaha mladých majiteľov a tvorivý prístup architektky priniesol prekvapivé spojenie tradičnej stodoly a rodinného domu. Pôvodné materiály boli s láskou druhotne použité a harmonicky doplnené novými. Pokora a skromnosť nechala vzniknúť jedinečnej stavbe. Tento projekt sme sa rozhodli zaradiť ako nomináciu až do dvoch kategórií. Chceme tak vyzdvihnúť rozhodnutie investora - mladej rodiny, premeniť existujúcu storočnú hospodársku budovu v oravskej Veličnej na plnohodnotné rodinné bývanie.

Kategória BYTOVÉ DOMY

Kategória Bytové domy opäť poukázala na dôležitosť kvality urbanistických koncepcií, následne pretavených do záväzných územných plánov a plánov zón. Pre rozvoj kvalitnej bytovej výstavby je do budúcnosti kľúčová väčšia angažovanosť miest a obcí pri presadzovaní zodpovedných a udržateľných plánov výstavby.

Bytové domy Kamence, Etapa 1

Kysucké Nové Mesto

Architekti: Michal Sulo, Miriam Lišková

Krajinní architekti: Ján Augustín, Iveta Augustínová

Fotografie: SLLA

Napriek limitom v kvalite dispozičných riešení samotných domov aj jednotlivých bytov s dlhými chodbami, úzkymi izbami a svetelnými pomermi v interiéri sa 1. etapa rozsiahleho obytného súboru na okraji okresného mesta presadila predpokladom dobrého koncepčného riešenia urbanistického celku. Porotu zaujala tvorba inkluzívne poňatých verejných a poloverejných priestorov súboru. Koncept bytových domov vzišiel z architektonicko-urbanistickej súťaže návrhov. Práve súťaž je intenzívnym predpokladom, že následná projektová dokumentácia vo svojej záväznej podobe nerezignuje na východiská, ktoré sú podmienkou kvalitného bývania: väzby, interakcie, šance a možnosti na aktivity mimo hraníc bytu.

Domy Roličky

Bratislava

Architekti: cakov+partners

Fotografie: Tomáš Manina

Aj druhá nominácia v kategórii Bytové domy naráža na limity. Radové mestské vily predstavujú segment luxusného bývania solventného Bratislavčana, reprezentovaného výbornou dispozíciou bytu a kvalitnou materialitou. Charakteristickou črtou objektu je rozmiestnenie veľkorysých trojbytových objemov v línii na slnečnom juhozápadnom svahu. Porotu oslovili príjemne zorganizované pôdorysné riešenia a priestorové pohodlie bytov. Zámer projektu bol vo veľkej miere ponúknuť pre obyvateľov súkromie a zároveň využiť pekné výhľady na Bratislavu. Na druhej strane sa celý areál odvracia od svojho okolia.

Kategória FENOMÉNY ARCHITEKTÚRY

Hrad Uhrovec - Hospodárska budova

Uhrovec

Architekti: Martin Varga, Martin Kvitkovský, Pavol Paulíny

Fotografie: Peter Čintalan

Hrad Uhrovec je exemplárnym príkladom v prístupe pamiatkovej obnovy, spoločného historického dedičstva. Nasadenie architektov, ako aj celého realizačného tímu, je vnímané ako životné poslanie. Dôsledné poznanie histórie a patričná úcta k pôvodnej architektonickej substancii definujú toto v pozitívnom zmysle slova atavistické ľudské snaženie.

Obnova a adaptácia secesnej vily v Tatrách

Nový Smokovec, Vysoké Tatry

Architekti: Juraj Hermann, Beáta Hermannová, Viera Hajasová

Fotografie: Tomáš Hyben

Obnovená vila Lavína v Novom Smokovci dokazuje, že je možné adaptovať historickú vilu na plnohodnotnú funkciu so súčasnými nárokmi. Podarilo sa tak zvrátiť dezolátny stav domu, ktorý roky chátral aj napriek tomu, že je národnou kultúrnou pamiatkou. Predstavuje zároveň veľmi kvalitnú rekonštrukciu pri zachovaní súladu požiadaviek pamiatkovej ochrany s požiadavkami návštevníkov Tatier. Táto úctivá premena historickej tatranskej vily stojí v ostrom kontraste s tým, k čomu dochádza v posledných rokoch v Demänovej doline v Nízkych Tatrách.

Rodinný dom zo storočného humna

Veličná

Architektka: Eliška Turanská

Fotografie: Eliška Turanská

Tento projekt sme sa rozhodli zaradiť ako nomináciu až do dvoch kategórií. Chceme tak vyzdvihnúť rozhodnutie investora, mladej rodiny, využiť existujúcu storočnú hospodársku budovu v oravskej Veličnej a premeniť ju na plnohodnotné bývanie. Rozhodli sa zotrvať v rodnom kraji, aj keď ich profesný život zostáva v hlavnom meste. Vyjadrili tým svoju úctu k rodisku a ukázali cestu ako efektívne využiť pôvodné objekty, rodinné a historické dedičstvo predkov, namiesto ich demolácie a zániku.

Súkromná základná škola Guliver

Banská Štiavnica

Architekti: Richard Murgaš, Martin Lepej, Lukáš Cesnak

Fotografie: Tomáš Manina, DYNAMEEET visual studio

Súkromná základná škola v Banskej Štiavnici je doslova zjavom na scéne školských a občianskych stavieb. Architekti s investorom vložili do tohto historického mesta majstrovské dielo, ktoré kvalitou nastavuje vysokú latku. Objekt tvorí jeden komplex učební, jedálne, telocvične, plaveckého bazénu a exteriérových športovísk. Areál je navyše obohatený o starostlivo založené parkové úpravy. To všetko v najvyššej kvalite z hľadiska funkčných väzieb, architektonického konceptu a technických detailov. Dôležitou súčasťou návrhu je i premyslený design interiérov a voľba mobiliáru.

Kategória INTERIÉR

byt N1M

Bratislava

Architekti: benkobenkova

Fotografie: Nora a Jakub Čaprnska

Byt vyniká centrálnou dispozičnou úpravou, ktorá je v skutočnosti hlavným obytným priestorom, zatiaľ čo ostatné priestory nočnej časti sú len v nevyhnutnej metráži. Pridanou hodnotou bytu je priznaný železobetónový trámový strop, ktorý poukazuje na konštrukčnú podstatu funkcionalistického mestského paláca. Dôležitým deliacim článkom je knižnica, ktorá oddeľuje dennú a nočnú časť. Jedným zo vstupov do hostovskej spálne sú drevené harmonikové dvere, ktoré poskytujú pri ich otvorení rozšírenie o intímny „salónik“, čo dodáva priestoru priam scénický charakter.

Nehera

Viedeň, Rakúsko

Architekti: Martin Skoček, Pavol Dobšínský, Michaela Dunajská, Lucia Miklová

Iné: Miroslav Král

Fotografie: Matej Hakar

Interiér predajne oblečenia slovenskej značky Nehera vo Viedni stojí na priznanej oceľobetónovej konštrukcii, kvalitných prírodných materiáloch a elegantnej zemitnej farebnosti. Citlivosť autorov, minimalizmus, architektonický detail a redukcia nábytkového zariadenia dáva základ pre mimoriadnu kvalitu interiéru, ktorý sa vymyká zaužívaným štandardom v tejto oblasti. Pridanou hodnotou je aj realizácia diela v zahraničí slovenskými architektmi.

1903

Trnava

Architekti: Kilo / Honč

Fotografie: Matej Hakar poznámka

Veľká hodnota tohto bytu spočíva v jeho odvážnom, priam experimentálnom dispozičnom riešení. Priehľadná stena prechádza diagonálne naprieč bytom, čím pôvodný a rozsiahly historický interiér delí na menšie miestnosti šité pre potreby mladej rodiny. Toto riešenie však nenarušuje vzdušnosť a veľkorysosť vnútorného priestoru. Porota si všimla mimoriadne pozitívny trend - mladé rodiny stále viac spolupracujú s architektmi aj napriek limitom vlastného rozpočtu. Kombinácia invencie, spolupráce a rešpektu dáva základ pre kvalitné architektonické riešenie.

Kategória EXTERIÉR

Neformálne mo(nu)menty

Bratislava

Architekti: Kolektív VŠVU

Fotografie: Šimon Parec

Stav sídlisk z obdobia socializmu nás prenasleduje a je odrazom hodnotového systému našej spoločnosti. Anonymita medzipriestorov na sídlisku, akási samozrejmosť zanedbanosti a presúvanie zodpovednosti za tento stav na správu mesta a všeobecná letargia, stoja za hľadaním a iniciatívou autorov projektu, ktorí sa snažia burcovať a poukazovať na veľký potenciál, ktorý tieto priestory majú pre obyvateľnosť mesta. Formou priestorovej akupunktúry odhaľujú to, čo je skryté. Používajú k tomu nájdené materiály, potetované časom. Z týchto materiálov vytvárajú nové priestorové vzťahy, doslova pozývajú diváka k interakcii. Tým, že sa dočasne mení topografia miesta, prepožičiavajú lokalite novú priestorovú identitu. Mo(nu)enty sú výhliadkou, ktorá otvára oči tam, kde sú všetci slepí.

Vyhliadková veža Devínska Kobyla

Bratislava

Architekti: Tomáš Šebo, Igor Lichý, Emanuel Zatlukaj, Imrich Vaško, Branislav Groch, Aleš Hradecký, Denisa Pavkovček Šťastná

Fotografie: Tomáš Manina

Potreba vidieť, orientovať sa v krajine je jednou z archetypálnych potrieb človeka. Historicky je Devín svedkom rôznych časových metamorfóz. Je pravdepodobné, že súčasný vegetačný povrch je výsledkom dlhodobej „kolonizácie“ armádou Československej republiky so všetkými jej negatívnymi dôsledkami. Nová rozhľadňa je konštrukčne zaujímavým dielom. Zámerná priestorová choreografia umožňuje rozprestretie pohľadov do všetkých svetových strán. Vďaka transparentnosti sa návštevník stáva dynamickou súčasťou celkovej kompozície. Na pohyb odpovedá rozhľadňa miernym chvením a návštevník má doslova pocit akéhosi vznášania.

Kategória OBČIANSKE A PRIEMYSELNÉ BUDOVY

Administratívna budova Veterná

Nitra

Architekti: GRUP architects s.r.o.

Fotografie: Nora & Jakub Čaprňka

Porota ocenila urbanisticky dobre umiestnený objekt v tesnej blízkosti historického centra. Elegantné proporcie domu vytvárajú mestský šperk uprostred zástavby. Pozemok investora je voľne priechodný, vďaka čomu sa zapája do života mesta. Podčiarkuje to aj galéria umenia v parteri objektu. Priestorovo veľkorysé až rozšafné riešenie zvyrazňuje vysoká úroveň materiálového a remeselného prevedenia.

Likerka

Trenčianske Teplice

Architekti: Juraj Hubinský atelier, Kuklica Smerek architekti

fotografie: Juraj Hubinsky, Lousy Auber

Likerka je zdarnou premenou v srdci kúpeľného mesta. Nová náplň vdýchla život nielen domu ale i jeho okoliu. Okrem atraktívnej prevádzky tak „Likerka“ dáva mestu aj cenný verejný priestor a vo svojej komplexnosti sa stáva novým atraktorom. Konverzia, ktorá môže byť precedensom pre podobné miesta, ktoré vytrvalo čakajú na svoju príležitosť.

Pradiareň 1900

Bratislava

Architekti: Juraj Almássy, Peter Bouda, Richard Čečetka, Ivan Masár

Fotografie: Pavol Kudiváni, Juraj Almássy

Porota ocenila solídnu obnovu, ktorá ponúka vysoký štandard administratívnych priestorov. Autori sa v návrhu dobre vysporiadali so súčasnými nárokmi na vnútorné prostredie budovy, ukryli technológie a zachovali množstvo remeselných detailov, ktoré utvárajú atmosféru stavby. Veľkorysý verejný priestor a otvorenie budovy v parteri prepája objekt s mestom. Neostáva iné, než si želať, aby investor našiel rovnako kultivovaných nájomníkov, ktorí budú uctievať otvorené halové priestory pôvodných cvernových závodov a industriálneho ducha stavby.

Polyfunkčný dom „The Corner“

Bratislava

Architekti: Martin Kusý II., Pavol Paňák, Mária Michalič - Kusá

Fotografie: Tomáš Manina

Mestský dom v jedinečnom susedstve, ktorého kvality sú jasným hýbateľom pri formovaní autentickej architektonickej výpovede. Palác na rohu tu vo svojej poctivosti snúbi elementárne atribúty architektúry a stáva sa tak relevantnou súčasťou budúcej histórie tohto miesta aj mesta.

Súkromná základná škola Guliver

Banská Štiavnica

Architekti: Richard Murgaš, Martin Lepej, Lukáš Cesnak

Fotografie: Tomáš Manina, DYNAMREET visual studio

Objekt svojou architektonickou a dizajnerskou kvalitou, ako sa aj samotným prevedením ďaleko presahuje štandard v oblasti školských stavieb, nielen na Slovensku. Potreby detí určujú architektonickú skladbu a účel jednotlivých priestorov. Vzdelávanie a výchova sa má realizovať v mimoriadne kvalitnom architektonickom prostredí, ktoré deti stimuluje nielen k lepším študijným výsledkom, ale aj k citlivosti pre umenie a medziľudské vzťahy. Škola v Banskej Štiavnici je nečakanou deklaráciou nevyhnutnosti klásť najvyšší dôraz na kvalitu priestorov pre vzdelávanie a zdravotnú starostlivosť. Porota sa preto zaoberala aj pomerne naliehavou otázkou, koho úlohou je stavať kvalitné školské zariadenia. Má povinnosti štátu suplovať súkromný investor?

Laureátov jednotlivých kategórií verejnosť spozná v priamom prenose na Dvojke v stredu 07. októbra 2021.

Vyhlasovateľ:

S K A

Slovenská Komora Architektov

Organizačný partner:

I S K A

Inštitút Slovenskej Komory Architektov

Z verejných zdrojov podporil hlavný partner projektu:

u. fond
na podporu
umenia

Kontakt pre médiá:

Ing. arch. Broňa Tarnócy

+421 905 410 548

tarnocy@komarch.sk

cezaar.tv

facebook.com/cenazaarchitekturu/

instagram.com/ce_za_ar/

Slovenská komora architektov je samosprávna stavovská právnická osoba nepodnikateľskej povahy so sídlom v Bratislave s preneseným výkonom štátnej správy. Bola zriadená zákonom Slovenskej národnej rady č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch. Svoju činnosť financuje z vlastných príjmov bez štátnych dotácií. Je členom Architektonickej rady Európy ACE a súčasťou siete príslušných orgánov v architektúre ENACA. Slovenská komora architektov okrem iných zákonom stanovených úloh overuje súťažné podmienky súťaží návrhov v oblasti architektúry a poskytuje vyhlasovateľom odbornú pomoc pri organizovaní verejných súťaží a ich vyhodnocovaní, stará sa o stavebnú kultúru a harmonické utváranie územia a sama zabezpečuje súťaž o Cenu Slovenskej komory architektov CE ZA AR.

Námestie SNP 18, 811 06 Bratislava, +421 2 5443 1254 komarch@komarch.sk, www.komarch.sk

#ZELENAPREARCHITEKTURU